

Maak van Fryslân

geen Mijnbouwparadijs

Fryslân is ons thuis. Hier wonen, werken en leven wij op wat wij het mooiste land van aarde vinden. Onze oude aarde is ons dierbaar van het wad tot de wouden en van klei tot veen. De bodem is de basis van ons bestaan, van onze landbouw, landschap en natuur. Onze bodem zorgt voor ons drinkwater, voor onze meren, vaarten, voor onze dorpen, steden en landerijen. Maar onze bodem is ook de jachtgrond voor buitenlandse mijnbouwbedrijven op zoek naar aardgas, zout of aardolie.

In de Friese bodem zijn al meer dan veertig grote gaten geboord om aardgas weg te halen. Met het sluiten van het Groningerveld en het intensiveren van de gaswinning in kleine velden komt het overgrote deel van het Nederlandse aardgas uit de Friese bodem. Zoutwinning bij Franeker leidde al tot ondergrondse grotten die groter zijn dan de hangars op Schiphol. Nergens in de wereld zijn meer mijnbouwprojecten onder één UNESCO werelderfgoed dan onder de Waddenzee. Dat kunnen er nog meer worden als de NAM, een bedrijf in Brits/Amerikaanse handen, in Ternaard mag gaan boren. Waardoor de status van de Waddenzee als werelderfgoed verloren dreigt te gaan.

Wij hebben helemaal niets te zeggen over onze ondergrond. Net zoals Groningers, Limburgers, Brabanders, of Zeeuwen dat ook niet hebben. Het rijk beslist, de opbrengsten gaan naar buitenlandse bedrijven en het gebied en haar inwoners blijven achter met de schade. Hoewel op papier de schadeafhandeling, bij scheuren en verzakkingen van woningen, grond en gebouwen, goed is geregeld, ervaren burgers in de praktijk dat instanties ontoegankelijk zijn. Ontbrekende informatie, zoals nulmetingen, zorgt voor problemen bij de afhandeling van schades. Hierdoor is er ook geen vertrouwen dat toekomstige schade goed opgelost zal worden.

Bodemdaling door mijnbouw maakt het afvoeren van overtollige neerslag en het beschikbaar houden van zoet water lastiger en duurder. Deze prijs moet uiteindelijk ieder jaar door Friese burgers en bedrijven worden opgebracht via de waterschapslasten. Schade aan landschap, de zeedijk en landerijen wordt afgekocht met gebiedsprocessen. Deze duren lang en verlopen vaak moeizaam en daarna moeten ook grondeigenaren hoge kosten voor hun rekening nemen om mijnbouwschade te compenseren. Schade van activiteiten die zij niet willen, waarvoor zij niet hebben gekozen en waarvan zij niet profiteren. En als de werelderfgoedstatus van de Waddenzee verdwijnt lijdt ook het toerisme in onze provincie daaronder.

Of het nu gaat over de Waddenzee, Nij Beets, Openhuizen of Woudsend, buitenlandse bedrijven lijken onze grond vooral te zien als een mijnbouwparadijs. Ze vergeten dat dit ons thuis is. Ze vergeten het belang van onze bodem voor ons drinkwater, voor onze landbouw, het toerisme, onze woningen en onze natuur en erfgoed.

Natuurlijk snappen we dat energie en zout nodig zijn. We snappen dat buitenlandse bedrijven een rol kunnen spelen in onze economie en onze welvaart. Maar niet tegen elke prijs en niet zonder ons. Onze oproep aan Den Haag is duidelijk. Wij willen niet meer mijnbouw onder de Friese bodem. Besef dat de opbrengsten tijdelijk zijn maar de gevolgen permanent. Neem inwoners serieus en geef hun een stem in de besluitvorming. Wij willen niet méér mijnbouw. Zorg dat van bestaande winningen alle schade wordt vergoed en daarbovenop het gebied meeprofiteert van de opbrengsten. Kortom: maak van Fryslân geen mijnbouwparadijs.

Meitsje fan Fryslân

gjin Mynbouparadys

Fryslân is ús thús. Hjir wenje, wurkje en libje wy op wat wysels it moaiste lân fan d'ierde fine. Us âlde ierde is ús leaf fan it Waad oant de Wâlden en fan de klaai oant it fean. De boaiem is de grûnslach fan ús bestean, fan ús lânbou, lânskip en natuer. Us boaiem soarget foar ús drinkwetter, foar ús marren, fearten, foar ús doarpen, stêden en lannen. Mar ús boaiem is ek it jachtgebiet foar bûtenlânske mynboubedriuwen dy't sykje nei ierdgas, sâlt of ierdoalje.

Yn de Fryske boaiem binne al mear as fjirtich grutte gatten boarre om der ierdgas út wei te heljen. Mei it sluten fan it Grinzerfjild en it yntinsiver meitsjen fan de gaswinning út de lytse fjilden komt fierwei it grutste part fan it Nederlânske ierdgas no út de Fryske boaiem. Sâltwinning by Frjentsjer hat dêr al lieden ta ûndergrûnske holten dy't grutter binne as de hangaars op Skiphol. Op gjin oar plak op de wrâld binne der mear mynbouprojekten ûnder ien UNESCO wrâlderfgoed as ûnder it Waad. Dat kinne der noch mear wurde as de NAM, in bedriuw yn Brits/Amerikaanske hannen, aanst yn Ternaard boarje mei. Dêrtroch driget dan de status fan de Waadsee as wrâlderfgoed ferlern te gean.

Wy hawwe hielendal neat te sizzen oer ús ûndergrûn. Krekt as Grinzers, Limboargers, Brabanners, of Siuwen ek neat te sizzen hawwe. It Ryk beslút, de opbringsten geane nei bûtenlânske bedriuwen en it gebiet en syn ynwenners bliuwe sitten mei de skea. Hoewol't op papier de skeaôfhanneling by skuorren en fersakkingen fan wenningen, grûn en gebouwen goed regele is, ûnderfine boargers yn de praktyk dat ynstânsjes net tagonklik binne. In gebrek oan ynformaasje, lykas nulmjittingen, soarget foar problemen by de ôfhanneling fan skea. Dêrtroch is der ek gjin betrouwen dat takomstige skea goed oplost wurde sil.

Boaiemdelgong troch mynbou makket it ôffieren fan oertallige delslach en it beskikber hâlden fan swiet wetter dreger en djoerder. Dy priis moat úteinlik alle jierren wer troch Fryske boargers en bedriuwen opbrocht wurde fia de wetterskiplêsten. Skea oan it lânskip, de seedyk en lannen wurdt ôfkocht mei gebietsprosessen. Dy duorje lang en ferrinne meastentiids muoisum en dêrnei moatte ek grûneigeners hege kosten foar harren rekken nimme om de mynbouskea te kompensearjen. Skea fan aktiviteiten dy't sy net wolle, wêrfoar't sy net keazen hawwe en wêrfan't sy gjin profyt hawwe. En as de wrâlderfgoedstatus fan it Waad ferdwynt hat ek it toerisme in ús provinsje dêrfan te lijen.

Oft it no giet oer it Waad, oer Nij Beets, Toppenhuzen of Wâldsein, bûtenlânske bedriuwen lykje ús grûn foaral te beskôgjen as in mynbouparadys. Sy ferjitte dat dit ús thús is. Sy ferjitte it belang fan ús boaiem foar ús drinkwetter, foar ús lânbou, it toerisme, ús wenningen en ús natuer en erfgoed.

Fansels begripe wy dat enerzjy en sâlt nedich binne. Wy begripe dat bûtenlânske bedriuwen in rol spylje kinne yn ús ekonomy en yn ús wolfeart. Mar net tsjin elke priis en net sûnder ús. Us oprop oan De Haach is dúdlik. Wy wolle net mear mynbou ûnder de Fryske boaiem. Wit dat de opbringsten tydlik binne, mar de gefolgen permanint. Nim ynwenners serieuus en jou harren in stim yn de beslútfoarming. Wy wolle net méar mynbou. Soargje dat fan besteande winningslokaasjes alle skea fergoede wurdt en boppe-al dat it gebiet mei-profitearret fan de opbringsten. Koartsein: meitsje fan Fryslân gjin mynbouparadys.

De volgende partijen

ondersteunen deze oproep:

Vanuit de Provinciale Staten van Fryslân:

BBB
CDA
ChristenUnie
D66
FNP Fryslân
GrienLinks Fryslân
Provinciaal Belang Fryslân
PvdA Fryslân
PvdD
SP

Vanuit het Algemeen Bestuur van Wetterskip Fryslân:

BBB
ChristenUnie
CDA
FNP
Geborgde Zetels Ongebouwd
PvdA
PvdD
Water Natuurlijk Fryslân/Geborgde Zetels
Natuur

Vanuit de gemeente:

Gemeente Achtkarspelen
ChristenUnie Achtkarspelen
FNP Achtkarspelen
GroenLinks Achtkarspelen
PvdA Achtkarspelen

Gemeente Ameland
PvdA Ameland

Gemeente Dantumadiel
FNP Dantumadiel
Sociaal Links

Gemeente De Fryske Marren
CDA De Fryske Marren
FNP De Fryske Marren
GroenLinks-PvdA
Kleurrijk Fryske Marren

Gemeente Harlingen
D66 Harlingen
GroenLinks Harlingen
PvdA Harlingen

Gemeente Heerenveen
ChristenUnie Heerenveen
D66 Heerenveen
FNP Hearrefean
GroenLinks Heerenveen
PvdA Heerenveen
SP Heerenveen

Gemeente Leeuwarden
ChristenUnie Leeuwarden
D66 Leeuwarden
FNP Ljouwert
GroenLinks Leeuwarden
PvdA Leeuwarden

Gemeente Noardeast-Fryslân
FNP Noardeast-Fryslân
SiN Noardeast-Fryslân

Gemeente Ooststellingwerf
ChristenUnie Ooststellingwerf
D66 Ooststellingwerf
GroenLinks Ooststellingwerf
Lijst Ooststellingwerf
PvdA Ooststellingwerf

Gemeente Opsterland
CDA Opsterland
D66 Opsterland
FNP Opsterlân
GroenLinks Opsterland
Opsterlands Belang
PvdA Opsterland

Gemeente Schiermonnikoog
Samen voor Schiermonnikoog
Ons Belang Schiermonnikoog
Schiermonnikoogs Belang

Gemeente Smallingerland
ChristenUnie Smallingerland
FNP Smellingelân
GroenLinks Smallingerland
SP Smallingerland
PvdA Smallingerland

Gemeente Súdwest-Fryslân
ChristenUnie Súdwest-Fryslân
CDA Súdwest-Fryslân
D66 Súdwest-Fryslân
FNP Súdwest-Fryslân
GBTL
GrienLinks Súdwest-Fryslân
Nieuw Sociaal
Mooi Súdwest
PvdA Súdwest-Fryslân

Gemeente Terschelling
PvdA Terschelling

Gemeente Tytsjerksteradiel
CDA Tytsjerksteradiel
ChristenUnie Tytsjerksteradiel
FNP Tytsjerksteradiel
PvdAGroenLinks Tytsjerksteradiel

Gemeente Vlieland
GroenWit Vlieland

Gemeente Waadhoeke
ChristenUnie Waadhoeke
FNP Waadhoeke
SAM Waadhoeke
VVD Waadhoeke

Gemeente Weststellingwerf
Blijfstellingwarfs
CDA Weststellingwerf
GroenLinks Weststellingwerf